

KLİMUD
“SAHADA FIRSATLAR VE TEHDİTLER”
ÇALIŞTAYI
AYRINTILI RAPORU

Tarih: 31.10.2019

Moderatörler: Pınar Çıragil, Gül Erdem, Mehmet Soylu, Tuğba Avan

1. Grup

Şehir hastaneleri-Hizmet sunumu ve eğitim

Kolaylaştırıcılar: Yüce Ayhan, Uğur Tüzüner, Muzaffer Mızrak

2. Grup

Ek görevler

Kolaylaştırıcılar: Meltem Irmak, Tuğba Avan

3. Grup

Araştırma planlama-yürütme

Kolaylaştırıcılar: Nevgün Sepin Özen, Ayşegül Gözalan, Mehmet Soylu, Bayhan

Bektöre, Recep Emrah Çevik

Amaçlar: Sahada fırsatlar tehditler çalıştayı'nda;

- Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanlarının çalışma hayatının gerçekleri arasına giren şehir hastanelerinde hizmet sunumu ve eğitim ile ilgili mevcut durumu değerlendirmek ve uygulamalarda yaşanan sorunları ortaya koymak,
- Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanlarının ek görevleri, bunları yerine getirirken karşılaştıkları sorunları paylaşmak,
- Günümüzde farklı kurum dinamiklerinde ve ekonomik kısıtlamalarda kurumlarda araştırma planlama ve yürütme ile ilgili yaşanan güçlükleri anlatmak amacıyla bilgiyi paylaşmak, sorunları dile getirmek ve bu alanlarda iyileştirmenin yapılabilmesi ve sorunların çözülebilmesi için izlenmesi gereken stratejileri ve yapılması gereken düzenlemeleri birlikte belirlemek hedeflenmiştir. Tüm bunlarla Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlarının sağlık hizmeti sunumunda verimliliğinin arttırılması planlanmıştır..

Çalıştay Konuları

- ✓ *Şehir hastaneleri-Hizmet sunumu ve eğitim*
- ✓ *Ek görevler*
- ✓ *Araştırma planlama-yürütme*

Grup kolaylaştırıcıları:

- ✓ Şehir hastaneleri-Hizmet sunumu ve eğitim: Yüce Ayhan, Uğur Tüzüner, Muzaffer Mızrak
- ✓ Ek görevler: Meltem Irmak, Tuğba Avan
- ✓ Araştırma planlama-yürütme: Nevgün Sepin Özen, Ayşegül Gözalan, Mehmet Soylu, Bayhan Bektöre, Recep Emrah Çevik

Yöntem

Çalıştay öncesinde Bölge Temsilcileri ve Akademik Danışmanlardan, hazırlanacak olan ankette yer almasını istedikleri konular ile ilgili görüşler alınmış, gelen öneriler dikkate alınarak çalıştay kolaylaştırıcıları ve KLİMUD YK'nın katkıları ile 60 soruluk bir anket hazırlanmış ve uzmanların doldurması isteği ile paylaşılmıştır.

Çalıştay sırasında ise;

- Her bir konu için, katılımcı sayısına göre, her grupta 10-15 kişi olacak şekilde üç grup oluşturulmuştur.
- Açılış konuşmasının ardından
- ✓ Nevgün Sepin Özen tarafından 'Sahada iyi uygulama örnekleri: projelendirme ve kaynak yaratma'
- ✓ Ayşegül Gözalan tarafından 'Sahada iyi uygulama örnekleri: çalışma planlama ve yayınlama' konusunda birer sunum yapılmış,
- ✓ Mehmet Soylu tarafından da anket sorularından masalarda tartışılmayacak olanların sonuçları paylaşılmıştır.
- Her konu ile ilgili olarak gruplarda grup kolaylaştırıcıları tarafından, hazırlanan anketin tartışılan masa ile ilgili olan sorularına katılımcıların verdikleri yanıtlar paylaşılmış ve bu yanıtlar üzerinden konu ile ilgili güçlü ve zayıf yönlerimiz belirlenmiş. Zayıf yönlerimizi nasıl güçlendireceğimizin ya da tehditlerimizle nasıl başa çıkabileceğimizin yolları tartışılmış ve konu ya da sorun ile ilgili izlenecek yol ve geliştirilecek stratejiler hakkında öneriler oluşturulmuştur.
- Tüm gruplar grup sunumları yaptıktan sonra KLİMUD YK ile çalıştay raporunun hazırlanarak paylaşılması kararı ile çalıştay sona ermiştir.

Çalıştayda görüşülen konular

Şehir Hastanelerinde Hizmet Sunumu ve Eğitim

Grup içerisinde sorunlar konuşuldu, sürecin izlenmesi ve sistemin işleyişi sırasında ortaya çıkan aksaklıkların tespit edilmesi kararlaştırıldı.

Sorunlar

Tıbbi mikrobiyoloji uzmanları açısından şehir hastanelerinde yaşanan sorunlar aşağıdaki şekilde sınıflandırıldı:

1. Yönetsel Sorunlar

- Laboratuvar yönetiminde karar süreçlerinin yüklenici firma yetkisine bırakıldığı, yöntem ve cihaz seçiminin, laboratuvar teknisyeni istihdamının tümüyle yüklenici firma sorumluluğunda olduğu vurgulandı. Bu durumun yüklenici firma ile uzman hekimler, uzman hekimler ile teknisyenler arasında ve uzman hekimlerin kendi aralarında uzlaşmazlıklara sebep olduğu bu nedenle “bir laboratuvarı müstakilen idare” yetkisine haiz klinik mikrobiyoloji uzmanları açısından ciddi bir yetki ihlaline yol açtığı görülmektedir.
- Öncesinde birlikte çalışma deneyimi bulunmayan farklı hastanelerde görev yapmış klinik mikrobiyoloji uzmanı hekimlerin herhangi bir planlama ve ön hazırlık olmadan bir arada çalışmaya zorlanmalarının uzmanlar arasında görev paylaşımı ve yetki konusunda uzlaşmazlık ve çatışmalara neden olduğu ve iş barışını bozduğu gözlenmektedir.
- Şehir hastaneleri sözleşmelerinin tek tip olmaması ve sözleşmelerin ticari sır gerekçesiyle hizmet üretenlerden ve hizmet alanlardan gizlenmesi yönetsel belirsizliklere zemin hazırlamaktadır. Sözleşmelere klinik mikrobiyoloji uzmanı müdahalesi olmaması nedeniyle sözleşme maddelerinde yer alan belirsiz ifadeler (yeteri kadar eleman, gerekli malzeme vb) yüklenici firma ile klinik mikrobiyoloji uzmanları arasında uyuşmazlık sebebi olmaktadır.
- Şehir hastanelerine taşınarak faaliyeti sona erdirilen hastanelerdeki deneyimli kamu sağlık personeli yetkin oldukları alanlardan farklı alanlara kaydırılmışlar, bu da yetişmiş insan gücünün verimsizleştirilmesine yol açmıştır.

2. Hizmet Kalite Sorunları:

- Laboratuvar hizmet kalitesinden birinci derece sorumlu olan klinik mikrobiyoloji uzmanlarının çalışanlar üzerinde yaptırım gücü, laboratuvar teknisyenlerinin “işveren” olarak yüklenici firma yetkililerini muhatap kabul etmesi nedeniyle zayıflatılmıştır. Bu da hizmetin klinik mikrobiyoloji uzmanı denetiminde hizmet kalite gereklerine göre yürütülmesini güçleştirmektedir.
- Yanı sıra yüklenici firmanın işletme hedefleri hizmet kalite gereklerinin önüne geçmekte, bu da tıbbi mikrobiyoloji laboratuvarı işleyişini aksatmaktadır.

3. Ulaşım Sorunları:

- Şehir hastanelerinin genellikle kent merkezlerinden uzakta ve toplu taşıma ile zor erişilen bölgelerde kurulmuş olması en önemli sorunlardan birisidir. Ayrıca şehir hastanelerinin aşırı büyük yapılar olması sağlık personeli ve hastalar açısından da hastane içinde ulaşım güçlüğü yaratmaktadır.

4. Eğitim Sorunları:

- Özel ticari işletme statüsünde olan şehir hastanelerinde başlıca amaç kazanç üzerine kurulu olduğu için eğitim ve araştırma faaliyetleri olumsuz etkilenmektedir. Bu hastanelerin eğitim ve araştırma hastanesi statüsünden çıkarılmaları gerekmektedir.

5. Ekonomik Sorunlar:

- Sağlık personeline ödenen ek ödeme ücretlerinde düşüşler görülmektedir. Ticari bir işletmenin gelir ve gider yönetiminde “masrafları” yöneterek sağlık personeline ek ödeme ücretlerini düşürmesi zaten beklenmelidir. Şehir hastanelerinde çalıştırılacak sağlık personelinin ek ödeme kapsamına çıkarılması, yüklenici firmaya garanti edilen ödemelerde olduğu gibi sağlık personeline de ek ödeme kaybına yol açmayacak “garanti” sabit ücret ödenmelidir.

Ek Görevler

Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanlarının Tıbbi Mikrobiyoloji laboratuvarındaki görevlerinin yanı sıra hastanelerde üstlendikleri diğer görevler:

1. Kabul ve Muayene Komisyonu
2. İhale Komisyonu
3. Enfeksiyon Kontrol Komitesi ve Enfeksiyon Kontrol Ekibi
4. Transfüzyon Merkezi
5. Merkezi Sterilizasyon Ünitesi
6. Nöbetler

1. Kabul ve Muayene Komisyonu

- Merkezi alımlar yapıldığı için hastane uzmanının talebi doğrultusunda alınmayan malzemelerin yer aldığı muayene komisyon tutanağına imza attırılıyor.
- %5’lik ek ödemeyi farklı kişilere vermemek amacıyla alakasız malzemelerin muayene komisyon tutanağında mikrobiyoloji uzmanları görevlendiriliyor.

- Bu sorunlar hastane bazındaki yönetimlerce uygulandığı için genel bir çözüm önerisi oluşturulamadı.

2. İhale Komisyonu

- Kamu ihale kanununa göre ihalenin uzman ekibi içerisinde yer alınması gerektiği ancak ihale sırası ve sonrasında ihale dosyasını ayrıntılı inceleme hakkının olduğu konusunda mikrobiyoloji uzmanlarının bilgilendirilmesi, bu konu ile ilgili bir eğitim planlanması.

3. Enfeksiyon Kontrol Komitesi ve Enfeksiyon Kontrol Ekibi

- Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliğine göre her ikisinde de görevli olduğu ancak enfeksiyon kontrol komitesine Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanının başkan olamayacağı konusunda mikrobiyoloji uzmanlarının bilgilendirilmesi
- Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliğinde hem EKK hem de EKE kurullarında Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanının görevlendirilmesi “mikrobiyoloji laboratuvar temsilcisi” şeklinde belirtildiği için uzmanın yerine herhangi bir laboratuvar çalışanın da görevlendirilebileceği hususu yönetimin inisiyatifine bırakılmış durumdadır. Bu durum bakanlığa iletilip yönetmelikte “mikrobiyoloji uzmanı” şeklinde değişiklik talep edilebilir.

4. Kan Transfüzyon Merkezi

- Kan Transfüzyonu sertifikasyon eğitimine katılım durumunda ek ödemenin kesilmesi
- Kan Transfüzyon sorumluluğu ciddi mesai ve sorumluluk gerektirdiğinden riskli birim farkından yararlandırılması
- Kan Transfüzyonu komplikasyonu gelişmesi durumunda hastanın doktoru ve hastane hemovijilans hemşiresinin öncelikli sorumlu olduğu konusunda mikrobiyoloji uzmanlarına bilgilendirici eğitimlerin dernek tarafından düzenlenmesi

5. Merkezi Sterilizasyon Ünitesi

- Yönetmelikte sorumlusu net olarak belirlenmeli ve ciddi mesai ve sorumluluk gerektirdiğinden riskli birim farkından yararlandırılması

6. Nöbetler

- Tıbbi mikrobiyoloji uzmanının icap nöbeti tanımı tam yapılması ve hafta sonu acil olmayan ancak rutin yapılan işlemler icap nöbeti sayılmasının mikrobiyoloji uzmanının lehine mi olduğu araştırılmalı
- Kan Merkezi sorumlularının icaba çağrılabilirdiği halde icap nöbet ücretini alamaması
- Şef nöbetlerinde yasal sorumluluğu olmamasına rağmen “Ölüm Bildirim Raporlarının” şef nöbetçi olan Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanına doldurtulmak istenmesi.
- Tıbbi mikrobiyoloji uzmanlarının ve asistanlarının acil nöbeti tutmasının dayatılması. Konu ile ilgili 2014 yılında kazanılan İstanbul 9. İdare mahkemesi 2013/1049 esas no ve 2014/541 karar nolu mahkeme sonucunun dernek sayfasında yayınlanarak söz konusu sıkıntıyı yaşayanlarında bu sonuçtan faydalanmasının sağlanması.

Araştırma Planlama ve Yürütme

- Tübitak, Horizon 2020, Marie Curie, Erasmus çağruları, proje destekleri ve proje yazma üzerine eğitimlerin KLİMUD tarafından planlanması ve üyeler arasında bilinirliklerinin artırılması
- Araştırma planlama, yapma ve makale yazma üzerinde eğitim planlanması ve uygulanması
- Araştırma planlama, temel epidemiyoloji ve istatistik konularında online eğitim uygulamalarının KLİMUD web sayfası üzerinden yapılabiliriyorsa hayata geçirilmesi (enfeksiyon dünyası gibi online derslerin olduğu bir platform talep ediliyor), kısa vadede EKUZEP gibi Sağlık Bakanlığı eğitim programlarının bilinirliğinin artırılması
- Akademik danışmaların bölgelerinde istekli üyelere danışmanlık vermesi ve çok merkezli çalışmalara üyelerin katılımının özendirilmesi
- Bölge temsilcilerinin ve Akademik danışmanların bölgelerinde KLİMUD veya TMC tarafından düzenlenen toplantı, çalıştay, seminer, sempozyum gibi faaliyetler hakkında bölgedeki diğer üyeleri bilgilendirmesi ve katılımını özendirilmesi, katılmak isteyen üyelerin izin konusunda sıkıntı yaşamamaları için Başhekimliklerin de bilgilendirilmesi
- Yayın etiği, etik ihlaller, çalışma planlanırken alınması gereken izinler konusunda eğitim planlanması

- Mikrobiyoloji uzmanlarının asistanlıktan kalan ve sahada sorun teşkil eden eksikliklerini gidermekte kullanabilecekleri infeksiyon dünyası gibi online eğitim platformu talep ediliyor.

Ortak Rapor

- Şehir hastanelerinde laboratuvar yönetiminde karar süreçlerinin yüklenici firma yetkisine bırakıldığı, bu nedenle “bir laboratuvarı müstakilen idare” yetkisine haiz klinik mikrobiyoloji uzmanları açısından ciddi bir yetki ihlaline yol açtığı görülmektedir.
- Şehir hastaneleri sözleşmelerinin tek tip olmaması ve sözleşmelerin ticari sır gerekçesiyle hizmet üretenlerden ve hizmet alanlardan gizlenmesi yönetsel belirsizliklere zemin hazırlamaktadır.
- Laboratuvar teknisyenlerinin “işveren” olarak yüklenici firma yetkililerini muhatap kabul etmesi nedeniyle hizmetin klinik mikrobiyoloji uzmanı denetiminde hizmet kalite gereklerine göre yürütülmesi güçleşmiştir.
- Şehir hastanelerinde eğitim ve araştırma faaliyetleri olumsuz etkilenmektedir. Bu hastanelerin eğitim ve araştırma hastanesi statüsünden çıkarılmaları gerekmektedir.
- Sağlık personeline ödenen ek ödeme ücretlerinde düşüşler görülmektedir. Yüklenici firmaya garanti edilen ödemelerde olduğu gibi sağlık personeline de ek ödeme kaybına yol açmayacak “garanti” sabit ücret ödenmelidir.
- Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliğinde hem EKK hem de EKE kurullarında Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanının görevlendirilmesi “mikrobiyoloji laboratuvar temsilcisi” uzman dışı bir personelin görevlendirilebileceği hususu yönetimin inisiyatifine bırakılmış durumdadır. Bu durum bakanlığa iletilip yönetmelikte “Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanı” şeklinde değişiklik talep edilebilir.
- Kan Transfüzyon sorumluluğu ciddi mesai ve sorumluluk gerektirdiğinden riskli birim farkından yararlandırılmalıdır.
- Kan Transfüzyonu komplikasyonu gelişmesi durumunda hastanın doktoru ve hastane hemovijilans hemşiresinin öncelikli sorumlu olduğu konusunda mikrobiyoloji uzmanlarına bilgilendirici eğitimler dernek tarafından düzenlenmelidir.
- Yönetmelikte Merkezi Sterilizasyon Ünitesi sorumlusu net olarak belirlenmeli ve ciddi mesai ve sorumluluk gerektirdiğinden riskli birim farkından yararlandırılmalıdır.

- Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanının icap nöbeti tanımı tam yapılmalı ve hafta sonu acil olmayan ancak rutin yapılan işlemler icap nöbeti sayılmasının mikrobiyoloji uzmanının lehine mi olduğu araştırılmalıdır.
- Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanlarının ve asistanlarının acil nöbeti tutmasının dayatılması. Konu ile ilgili 2014 yılında kazanılan İstanbul 9. İdare mahkemesi 2013/1049 esas no ve 2014/541 karar nolu mahkeme sonucunun dernek sayfasında yayınlanarak söz konusu sıkıntıyı yaşayanlarında bu sonuçtan faydalanmasının sağlanmalıdır.
- Tübitak, Horizon 2020, Marie Curie, Erasmus çağruları, proje destekleri ve proje yazma üzerine eğitimlerin KLİMUD tarafından planlanması ve üyeler arasında bilinirliklerinin artırılarak, araştırma planlama, yapma ve makale yazma üzerinde eğitimlerin planlanması ve uygulanması sağlanmalıdır.
- Araştırma planlama, temel epidemiyoloji ve istatistik, yayın etiği, etik ihlaller, çalışma planlanırken alınması gereken izinler konusunda eğitim planlanmalıdır.

Şehir Hastaneleri

Muzaffer Mızrak: Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Yüce Ayhan: Behçet Uz Çocuk hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Gökhan Yardımcı: Dernek Avukatı

Pınar Akıncı: Kocaeli Devlet Hastanesi

İlke Toker Önder: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Asuman Güzelant: Konya Eğitim Araştırma Hastanesi

Hilal Bölükbaşı: Ankara Şehir Hastanesi

Mustafa Kocaağa: Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Esra Yartaşı: Ankara Şehir Hastanesi

İpek Mumcuoğlu: Ankara Şehir Hastanesi

Uğur Ayan: Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Bedia Dinç: Ankara Şehir Hastanesi

Ek Görevler

Meltem Irmak: Silivri Devlet Hastanesi

Tuba Atay: Suat Seren Göğüs Hastalıkları Hastanesi

Nazime Şen: Özel Gazi Hastanesi İzmir

Gönül Aksu: Etlik Zübeyde Hanım Hast Ankara

Seval Özdemir: Dörtçelik Çocuk Hastanesi Bursa

Sevinç Özden: Kuşadası Devlet Hastanesi

Ayrız T Gündüz: Suat Seren Göğüs Hast Hastanesi

Tuğba Avan: Ondokuz Mayıs Üniv Tıp Fakültesi

Elif Gülsüm Torun: Ondokuz Mayıs Üniv Tıp Fakültesi

Nurullah Uzuner: Dicle Üniv Tıp Fakültesi

Handan Çetin: Dicle Üniv Tıp Fakültesi

Salim Yakut: Dicle Üniv Tıp Fakültesi

Nazlı Gürkan:DEU Tıp Fakültesi

Araştırma Planlama ve Yürütme Masası Katılımcılar

Lütfiye Öksüz: İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi

Osman Sezer Cirit: Gaziantep Dr. Ersin Arslan Eğitim Araştırma Hastanesi

Yasemin Ay Altıntop: Kayseri Şehir Hastanesi

Orçun Zorbozan: Ege üniversitesi Tıp Fakültesi

Ayşe R Uğur: Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Ferhan Korkmaz: Rize Devlet Hastanesi

Neriman Saat: Samsun Halk Sağlığı Laboratuvarı

Nida Özcan: Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çisil Özel: Çanakkale OMÜ SUAM

Şerife Satılmış: Karabük EAH

Özlem Türkmen: Manisa Celal Bayar Üniv

Hatice Kübre Özhan: Haydarpaşa Numune EAH

R Emrah Çevik: Tübitak